

Zaburzenia SI – co to właściwie oznacza?

Podczas poszukiwania źródeł różnych trudności z jakimi zmagają się niektóre przedszkolaki, coraz częściej pojawia się hasło zaburzeń integracji sensorycznej. Dziecko ruchliwe, rozgadane – zaburzenia SI, dziecko lękliwe, unikające – zaburzenia SI, jest nieporadne ruchowo, często się przewraca – zaburzenia SI. Można odnieść wrażenie, że jest to swoista łąka, którą przykleja się na każdy problem dziecka. Ale czy na pewno? Aby zrozumieć istotę zaburzeń SI, na początku należy przyjrzeć się samemu zjawisku integracji sensorycznej i badaniom, które zostały wykonane w tym zakresie.

Historia rozważań i badań nad integracją sensoryczną sięga lat sześćdziesiątych i opiera się na danych z zakresu neruobiologii, psychologii, pedagogiki i terapii. Za twórcę pojęcia uważa się dr A. Jean Ayres, która zajmowała się badaniem związku między rozwojem ośrodkowego układu nerwowego, a zachowaniem i uczeniem się dzieci. Integracja Sensoryczna jest przez nią definiowana jako *proces, dzięki któremu mózg otrzymując informacje ze wszystkich zmysłów segregując, rozpoznając, interpretując i integrując je ze sobą i wcześniejszymi doświadczeniami odpowiada adekwatną reakcją. Inaczej mówiąc integracja sensoryczna jest taką organizacją wrażeń, by mogły być użyte w celowym działaniu* (za: Przyrowski 2015). Nasz mózg w każdej chwili odbiera wiele informacji dostarczanych przez zmysły o naszym ciele i otoczenia wokół nas. Informacje te dotyczą nie tylko wrażeń wzrokowych i słuchowych, ale także węchowych, smakowych, dotykowych, propriocepcji (odczucia płynące z ciała, ruchu, ułożenia i świadomości części ciała). Zadaniem mózgu jest odbiór wszystkich wrażeń, a następnie zintegrowanie ich i zarządzanie nimi. Jeśli procesy te przebiegają prawidłowo – osoba dobrze funkcjonuje, jest adekwatna emocjonalnie, uczy się, potrafi skupiać się na właściwych informacjach, pomijać nieistotne (np. dźwięki zza okna podczas czytania książki), organizować swoje zachowanie, i wykonywać czynności życia codziennego. W sytuacji, gdy któryś z systemów odbioru bodźców działa nieprawidłowo – wówczas mogą pojawić się różne zachowania, mające na celu kompensacje tych zaburzeń (np. gdy dźwięki odbierane są zbyt silnie – dziecko może unikać przebywania w hałasie, wycofywać się, zakrywać uszy).

Każdy człowiek ma swój profil sensoryczny, a więc sposób w jaki odbiera bodźce. Jedni są bardziej wrażliwi na głośne dźwięki, inni potrzebują dużo ruchu, a jeszcze inni bardzo boją się przebywać na wysokości. O zaburzeniach integracji sensorycznej mówimy wtedy, gdy nasz specyficzny sposób odbioru bodźców zakłóca nam codzienne funkcjonowanie. W przypadku dzieci może to przejawiać się w:

- nadmiernej ruchliwości dziecka, większej niż u rówieśników,
- unikaniu ruchu, obawie przed wchodzeniem na drabinki, nienaturalnym lęku przed upadkiem,
- silnej preferencji jakiegoś rodzaju ubrania (np. długi rękaw, rodzaj tkaniny), dzieci mogą domagać się wycinania metek w koszulkach, nie chcieć chodzić w butach lub odmawiać chodzenia boso,
- problemach z koncentracją uwagi,
- preferencji jakiegoś rodzaju potraw, pojawiającej się wybiórczości pokarmowej,
- niechęcią wobec czynności higienicznych i pielęgnacyjnych (mycie twarzy, głowy, obcinanie paznokci, czesanie, mycie zębów itp.),
- silnej niechęci wobec brudzenia się lub niezauważania brudnej buzi, rąk,

- niezgrabności ruchowej, częstszym niż u rówieśników przewracaniu się, potykaniu, wpadaniu na meble lub inne osoby, rozlewaniu napojów, rozsypaniu, przewracaniu czegoś,
- unikaniu karuzeli, huśtawek, pojawiającej się chorobie lokomocyjnej,
- chodzeniu na palcach,
- unikaniu zabaw w piasku,
- trudności w nawiązywaniu znajomości,
- problemach z rysowaniem, posługiwaniem się sztuczkami, nożyczkami,
- problemach z mową (rozumieniem i mówieniem),
- problemach z ubieraniem się, samoobsługą,
- podpieraniem głowy, pokładaniem się podczas dłuższej pracy przy stoliku,
- dużej męczliwości,
- dużej wrażliwości emocjonalnej, wybuchach złości, uporze.

Jeśli Państwa dziecko przejawia niektóre z powyższych objawów i przeszkadzają mu one w uczestnictwie w zajęciach w przedszkolu, utrudniają funkcjonowanie rodzinne lub dzieje się coś innego, co Państwa niepokoi warto zasięgnąć porady specjalisty. Można skontaktować się z naszą Poradnią lub zgłosić się na bezpłatną konsultację w ramach działań Polskiego Stowarzyszenia Terapeutów Integracji Sensorycznej. Zapisy przez stronę: www.pstis.pl.

Magdalena Zagrebska

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 8

bibliografia:

Przyrowski Z. *Integracja Sensoryczna. Wprowadzenie do teorii, diagnozy i terapii*. wyd. Empis.

Przyrowski Z., Grzybowska E. *Neurobiologiczne podstawy integracji sensorycznej*. wyd. PSTIS.